

Latvijas Zinātņu akadēmija

EDVĪNA VEDĒJA VĀRDBALVA 2025

PH.D. ANNA LIELPĒTERE

LZA Edvīna Vedēja balva ķīmijā 2025. gadā piešķirta Ph.D. **Annai Lielpēterei** (Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Rīgas Tehniskā universitātē) par darbu "Stannilmetilēteru un furāna atvasinājumu elektroķīmiska oksidēšana jaunu sintēzes metožu izveidei". Vadītājs LZA īstenais loceklis A. Jirgensons.

Anna Lielpētere ir ieguvusi bakalaura grādu ķīmijā Rīgas Tehniskajā universitātē (2014), maģistra grādu ķīmijā – Latvijas Universitātē (2016). 2010. gadā sākusi strādāt Latvijas Organiskās ķīmijas institūtā (OSI), kur izstrādājusi arī noslēguma darbus Fizikāli organiskās ķīmijas laboratorijā Dr.chem. Baibas Turovskas vadībā.

2023. gadā aizstāvējusi promocijas darbu Rīgas Tehniskajā universitātē. Promocijas darbs "Stannilmetilēteru un furāna atvasinājumu elektroķīmiska oksidēšana jaunu sintēzes metožu izveidei" izstrādāts OSI Organiskās sintēzes metodoloģijas grupā prof. Aigara Jirgsona vadībā.

Promocijas darbā izstrādātas praktiski vienkāršas elektroķīmiskās metodes jaunu ķīmisko saišu veidošanai, reaģējot karbēnija joniem. Sintētiskā organiskā elektroķīmija ir guvusi jaunu ievēriību pēdējā desmitgadē, pateicoties tehnoloģiju attīstībai un tās ieguldījumam ilgtspējīgas ķīmijas attīstībā. Pētījumā apskatīta elektropalīggrupu izmantošana karbēnija jonu ģenerēšanai, kā arī no biomasas iegūstamu furāna atvasinājumu elektroķīmiska funkcionalizēšana.

No 2019. līdz 2022. gadam A. Lielpētere bija Marijas Sklodovskas-Kirī doktorantu tīkla ImplantSens stipendiāte un zinātniskā asistente Rūras Universitātē Bohumā Vācijā, kur stažējusies pie prof. Wolfgang Schuhmann. Vācijā tika iegūtas zināšanas par otrās paaudzes glikozes biosensoru izveidi, enzīmu degvielas šūnām, kā arī redokspolimēru un cviterjonisku aizsargpārklājumu dizainu. ImplantSens ietvaros arī piedalījies zinātniskās vizītēs Nacionālajā Īrijas Universitātē Galvejā pie prof. D. Leech, Malmes Universitātē pie prof. S. Schleeve un kompānijā DirectSens Vīnē.

A. Lielpētere ir līdzautore 22 SCOPUS datubāzē indeksētām publikācijām, ieskaitot rakstus prestižos žurnālos, kā ACS Sensors, Angewandte Chemie, ACS Applied Materials & Interfaces.

Anna aktīvi iesaistās zinātnes popularizēšanā, piedaloties Ēnu Dienās, Zinātnieku naktīs, seminārā "Jauno ķīmiķu klubā" un vadot laboratorijas ekskursijas skolēniem. Anna ir vadījusi 2 maģistra darbus, 2 bakalaura darbus, 6 kursa darbus un 2 skolēnu zinātniski pētnieciskos darbus.

Edvīns Vedējs (1941 -2017) bija Viskonsinas universitātes (ASV) profesors. LZA ārzemju loceklis (1992) un LZA Lielās medaļas laureāts par jaunu organiskās sintēzes metožu izstrādi un nopelniem Latvijas organiskās ķīmijas speciālistu sagatavošanā (2005). Kopš I Vispasaules latviešu zinātnieku kongresa (1991) E. Vedējs sāka īstenot projektu, kura mērķis bija dot iespēju talantīgākajiem Latvijas jaunās paaudzes ķīmiķiem papildināt zināšanas labākajās ASV universitātēs un Latvijas kolēģi saņemtu zinātnisko literatūru ķīmijā. Balva jauniešiem zinātņu doktoriem par izciliem sasniegumiem organiskajā ķīmijā iedibināta 2021. gadā sadarbībā ar nodibinājumu "RTU Attīstības fonds".